

Plüralist Yanaşmanın Tətbiqində İnteraktiv Fəaliyyətlərdən İstifadə Yolları

Jalə Oktay qızı Salmanova

Dissertant, baş müəllim,

Azərbaycan Dillər Universiteti

salmanovajala@gmail.com

orcid.org/0000-0002-4846-1514

Xülasə

Məqalədə plüralist yanaşmanın tətbiqində interaktiv fəaliyyətlərdən istifadə yollarından bəhs edilir. Plüralist yanaşma metodunun prinsiplərinə əsasən dil tədrisi yalnız qrammatika və lüğətin tədrisi ilə məhdudlaşmamalıdır. Tələbələr bu dildə danışan dildəşiyicilərinin mədəniyyətlərini və sosial kontekstlərini başa düşməlidirlər. Plüralist yanaşma tələbələri mədəni məlumatlarla zənginləşdirmək və onların dil bacarıqlarını formalaşdırarkən sosial qarşılıqlı əlaqəni təşviq etmək məqsədi daşıyır.

İnteraktiv təlim prosesində dilöyrənənlərin təkcə dil biliklərini inkişaf etdirməsi vurğulanmır, həm də onların qarşılıqlı mədəni kontekstdə fəal iştirakçıya çeviləcəyi qeyd edilir. Bu yolla tələbələr akademik və sosial bacarıqlarını inkişaf etdirir və daha geniş perspektivlərə malik olurlar. Bu məqsədlə, Kandalie plüralist yanaşmaya tərif verərkən dilin tədrisini lingvistik bilik və bacarıqların formalaşdırılması ilə yanaşı, tələbələrin mədəni biliklərini də çoxşaxəli öyrənmə prosesində mənimsəyə biləcəklərini vurğulayır.

Açar sözlər: *plüralist yanaşma, interaktiv fəaliyyətlər, mədəniyyət, ünsiyyət, bacarıq*

Ways to Use Interactive Activities in Implementing a Pluralist Approaches

Abstract

The article discusses ways to use interactive activities in implementing a pluralistic approach. According to the principles of a pluralistic approaches, language teaching should not be limited to the teaching of grammar and vocabulary. Students should understand the cultures and social contexts of the native speakers of the language. The pluralistic approaches aim to enrich students with cultural information and encourage social interaction while developing their language skills.

The interactive learning process emphasizes not only the development of language skills, but also the transformation of learners into active participants in a mutual cultural context. In this way, students develop academic and social skills and gain broader perspectives. To this end, Candaliere, while defining a pluralistic approaches, emphasizes that language teaching, in addition to the formation of linguistic knowledge and skills, can also enable students to acquire cultural knowledge in a multidisciplinary learning process.

Keywords: *pluralistic approaches, interactive activities, culture, communication, skills*

Xarici dillərin tədrisində dil öyrənmə proseslərinin daha dinamik və interaktiv xarakter alması müxtəlif yanaşmaların mənimsənilməsinə tələb edir. Bu kontekstdə "Plüralist yanaşma" (Approches plurielles) termini fransız dilinin tədrisində müxtəlif metodların, perspektivlərin və öyrənmə üsullarının birləşməsinə ifadə edir. Mişel Kandalie bu sahədə metodist, dilçi alim kimi interaktiv öyrənmə proseslərinə böyük töhfələr vermişdir (Candaliere, 2007).

Plüralist yanaşma metodu dil tədrisində müxtəlif üsul və strategiyaların birlikdə istifadə edilməsini əsas gətirir. Bu yanaşmada tələbələrə təkcə qrammatik, leksik qaydaları deyil, həm də mədəni elementlər, gündəlik həyat təcrübələri və dilin öyrənilməsində müxtəlif perspektivlər təqdim olunur. Bu çoxsaylı perspektiv tələbələrə dilin bütün aspektlərini daha zəngin və effektiv şəkildə öyrənmək imkanı verir. Plüralist yanaşmanın əsas məqsədi dil tədrisini yalnız dil bacarıqlarının əldə edilməsi prosesi kimi görməkdənsə, onu mədəni və sosial qarşılıqlı əlaqəni özündə birləşdirən zəngin öyrənmə təcrübəsi kimi təqdim etməkdir.

Kandalie öz praktikasında xarici dilin tədrisində tələbələrin qarşılıqlı əlaqəsinin və fəal iştirakının vacibliyini vurğulayır. Kandalienin nəzəriyyələrinə əsasən, tələbələr dil öyrənmə proseslərində inforasiyanı passiv qəbul edən yox, bir neçə dildə özlərinə ifadə edə bilən fəal iştirakçılar olmalıdırlar. Bu, onlara real dünya

ilə əlaqə qurmağa və öyrəndikləri dildən gündəlik həyatda istifadə etməyə imkan verir. Plüralist yanaşmanın prinsiplərinə əsasən tələbələr xarici dildə yalnız öz dil səviyyəsinə uyğun həmsöhbəti ilə deyil, müxtəlif səviyyələrdə qarşılıqlı əlaqədə olmaqla həm akademik, həm də sosial bacarıqlarını təkmilləşdirə bilirlər (Candaliere, 2007).

Daniel Kostun fikrincə, dil təkcə ünsiyyət vasitəsi deyil, həm də fərdlərin idrak, sosial və mədəni inkişafına təsir edən bir vasitədir. Dil tələbələrə müxtəlif mədəni kontekstləri dərk etməklə yanaşı, onların çoxdilli bacarıqlarını inkişaf etdirməyə imkan verir (Coste, 2013).

Abdelilah-Bauer çoxdilli təhsildə çoxsaylı yanaşmaların vacibliyini vurğulayır. Dilin öyrədilməsi yalnız qrammatika və lüğətin öyrədilməsi ilə məhdudlaşmamalıdır. O iddia edir ki, təhsil tələbədən hər iki dili və hər iki mədəniyyəti başa düşməyi və istifadə etməyi və bu dillər arasında mənalı əlaqələr qurmağı tələb edir (Abdelilah-Bauer, 2015). Dillər həm də mədəniyyətin daşıyıcısıdır və xarici dili öyrənmək yalnız texniki bacarıq kimi qəbul edilməməlidir. Belə ki, tələbələr öyrəndikləri dilin mədəni kontekstlərini dərk etməli, ana dilinə və onun digər dillərlə münasibətlərinə həssas yanaşmağı da öyrənməlidirlər (Castellotti, 2001).

İnteraktiv Fəaliyyətlər və Fransız dili fənninin tədrisi

Fransız dili fənninin tədrisində interaktiv fəaliyyətlər tələbələrə dil bacarıqlarını təkmilləşdirməklə yanaşı, dildən sosial kontekstdə necə istifadə etmələri barədə mühüm biliklər əldə etməyə imkan verir.

İnteraktiv fəaliyyətlər tələbələrin dil öyrənmə prosesində daha fəal olmasına şərait yaradır. Məsələn, **qrup işləri, cütlərlə iş (Travail en binôme) rollu oyunlar, mövzu ətrafında müzakirələr və problemli məsələlərin həlli yolları, müxtəlif situasiyalarda fikir mübadiləsi aparmaq və s.** kimi fəaliyyətlər tələbələrə yalnız dili öyrənməyə deyil, həm də dildən istifadə edərək düşünməyə imkan verir. Deməli, interaktiv fəaliyyətlər dilöyrənlərin nəinki dil vərdişlərini inkişaf etdirir, eyni zamanda mədəni şüurunu da formalaşdırır. Fransız dilini öyrənən tələbələr təkcə dil qaydalarını deyil, həm də fransızdilli ölkələrin mədəniyyətlərini, tarixini və sosial strukturlarını ana dilləri ilə müqayisəli şəkildə öyrənirlər. Bu kontekstdə plüralist yanaşma təkcə dili öyrətmir, həm də diyoyrənlərə dünyaya fərqli baxış bucağından baxmağa kömək edir (Coste, 2013).

Bu gün dil tədrisində onlayn interaktiv vasitələrdən də geniş istifadə olunur. Müasir təlim texnologiyaları və rəqəmsal vasitələrin təhsildə artan rolu interaktiv tədris metodlarının daha geniş tətbiqinə imkan verir. Məsələn, onlayn dil öyrənmə platformaları, rəqəmsal oyunlar, virtual tədris otaqları və sosial media tələbələrə müxtəlif dil öyrənmə təcrübələri təklif edir və dil öyrənmə prosesini daha əyləncəli və səmərəli edir. Fransız dilinin tədrisində ən effektiv platformalar qabaqcıl texnologiyalarla dilöyrənlərin dil bacarıqlarını dəstəkləyən və interaktiv fəaliyyətlər, oyunlar təklif edən saytlardır. Hal-hazırda fransız dilini interaktiv fəaliyyətlər çərçivəsində öyrənmək üçün təsirli olan bəzi platformalar bunlardır:

- *Français facile, Français Authentique* kimi platformalar müxtəlif resurslarla qrammatikanı daha əyləncəli və səmərəli yolla mənimsəmək üçün müxtəlif üsullar təklif edir;
- dinləmə və oxuyub anlama bacarıqlarını formalaşdırmaq üçün, *FrenchPod101* və *Le français facile avec RFI* kimi platformalar audio məzmun və fərdiləşdirilmiş dərslərlə böyük faydalar təmin edir;
- fransız dilinin tədrisində dil bacarıqlarını təkmilləşdirmək istəyənlər üçün *MOOC* saytı çevik, əlçatan və interaktiv öyrənmə təcrübəsi təklif edir. Bu platforma eyni zamanda tələbələrə video məzmunlu dərslər, məşqlər və interaktiv alətlərlə qrammatika, lüğət, nitq və onlayn interaktiv yazı bacarıqları formalaşdırmaq üçün tapşırıqlar təklif edir.

Ənənəvi dərş prosesindən fərqli olaraq, bu cür platformalar tələbələrə gündəlik həyatla bağlı dil bacarıqlarını formalaşdırmaq imkanı verməklə, daha sürətli və səmərəli öyrənmə prosesində iştirak etməyə təkan verir.

Nəticə

Xarici dilin tədrisində interaktiv dərslərdə geniş istifadə edilən metod və texnikalardan istifadəyə geniş yer verilməsi tələbələrə daha səmərəli dilöyrənmə təcrübəsi əldə etməyə imkan verir. Bu baxımdan "Plüralist yanaşma" (Approches plurielles) müxtəlif metodların, mədəni elementlərin və dil öyrənmə üslublarının birləşməsini vurğulayır. Müasir dövrün tələblərinə uyğun olaraq plüralist yanaşma interaktiv fəaliyyətlər və onlayn platformaları bu prosesdə dəstəkləyir. Nəticədə tələbə dil bacarıqlarını təkmilləşdirməklə yanaşı, həm də özünü mədəni və sosial cəhətdən zənginləşdirir.

İstifadə olunmuş ədəbiyyat

1. Abdelilah-Bauer, B. Le défi des enfants bilingues : Grandir et vivre en parlant plusieurs langues / B. Abdelilah-Bauer. – Paris : La découverte, – 2015. – 216 s.

2. À travers les Langues et les Cultures / M. Candalier, A. Camilleri-Grima, V. Castelloti [və b.]. – Strasbourg : Conseil de l'Europe, – 2007. – 141 s.
3. Castellotti, V. La langue maternelle en classe de langue étrangère / V. Castellotti. – Paris : CLE international, – 2001. – 124 s.
4. Coste, D. Les langues au cœur de l'éducation principes, pratiques, propositions / D. Coste. – Bruxelles : Eme Et Intercommunications, – 2013. – 285 s.
5. Cours de français langue étrangère // www.fun-mooc.fr/fr/cours/vivre-en-france-a1/ Cours /
6. Français facile // www.francaisfacile.com/ cours de français /
7. Français Authentique // [www.francaisauthentique.com/Cours de français/Ressources gratuites /](http://www.francaisauthentique.com/Cours%20de%20fran%C3%A7ais/Ressources%20gratuites/)